

UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA KOREYS TILINI O'QITISHDA GRAMMATIKA-TARJIMA USULLARIDAN FOYDALANISHNING ASOSLARI

Sherov Rasul Ravshanovich

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Koreys tili nazariyasi va amaliyoti kafedrası o'qituvchisi

<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.8374794>

ARTICLE INFO

Received: 16th September 2023

Accepted: 24th September 2023

Online: 25th September 2023

KEY WORDS

Metodologiya, grammatika, tarjimashunoslik, koreys tili.

ABSTRACT

Ushbu maqolaning maqsadi koreys tilini o'qitishning zamonaviy metodologiyasining asosiy tamoyillari bilan tanishtirish; metodikaning fan uchun asos bo'lgan va asosan uning zamonaviy mazmuni va boshqa umumta'lim va ilmiy fanlar orasidagi o'rnini belgilovchi boshqa fanlar bilan bog'liqligini ko'rsatish; talabalarda koreys tilini o'qitishning mavjud tushunchalarini baholash qobiliyatini rivojlantirish; koreys tili o'qituvchisining kasbiy faoliyatining tabiati va xususiyatlari haqida keng qamrovli tushuncha berishdan iborat.

Koreys tilini o'qitish metodikasi deyilganda bu tilni o'qitish jarayonining qonuniyatlari va uni optimallashtirish uchun ushbu jarayonga ta'sir qiluvchi usullar to'g'risidagi bilimlar tizimi tushuniladi. Ayni metodika orqali koreys tilini o'qitish qonuniyatlari ochib beriladi va ilmiy jihatdan asoslab beriladi.

Koreys tili metodikasi asoslarida tarixiy va funksional jihatdan bir-biridan farq qiladigan ikkita usul: umumiy va xususiy usullar rivojlangan. Umumiy metodologiya, qoida tariqasida, o'quv materialini tanlash tamoyillari, darsning turli bosqichlarida og'zaki va yozma nutq o'rtasidagi bog'liqlik va koreys tilini o'qitish jarayonining qonuniyatlari va xususiyatlarini o'rganishga bag'ishlanadi.

Metodik ekvivalent mamlakatimizdagi oliy ta'lim muassasalarida o'qiladigan sharq tillarining har biri uchun ta'lim sharoitida bir xil bo'ladi. Biroq, koreys tilini o'qitishning umumiy tamoyillari haqidagi bilim o'qituvchi ushbu tilning o'ziga xos xususiyatlariga duch kelganda yetarli bo'lmay qoladi.

Koreys tilida bosh kelishik shakllarni o'zlashtirish usullari o'ziga xos bo'lib, unda ot va sifatlarning tuslanishida qisqartma shakllardan keng foydalaniladi. Shuningdek, artikl va bo'luvchi artikl ham mavjud. Fonetikada esa sezilarli farqlar kuzatiladi. Jumladan, diftonglar va qo'sh padchimlar bunga misol bo'ladi. Shu bois, o'qituvchi koreys tilidagi tegishli o'ziga xos hodisalarini talabalar tomonidan tez o'zlashtirishga yordam beradigan o'qitishning muayyan uslublari, usullari va shakllarini ishlab chiqishi va amaliyotga tadbiq etishi lozim.

Bizga ma'lumki, metodologiya o'rganilayotgan muayyan chet tiliga xos bo'lgan til va nutq hodisalarini o'qitishni o'rganadi.

Metodologiyada umumiy va maxsus usullar o'zaro bog'liqdir. Umumiy metodologiya xususiy usullar tajribasi asosida boyitilgan. O'z navbatida umumiy metodologiyaning qonuniyatlari xususiyda o'z aksini topadi.

Koreys tilini o'qitish metodikasining predmeti to'plangan bilimlar, o'quv jarayonini modellashtiruvchi ko'plab nazariyalar hisoblansa, obyektini koreys tilini o'rganish jarayonining qonuniyatlari tashkil etadi.

Koreys tilini o'qitish metodologiyasining asosini tashkil etuvchi asosiy tushunchalarga jarayon, maqsadlar, mazmun, tamoyillar, usullar, uslublari, vositalar va o'qitishning tashkiliy shakllari kiradi.

Koreys tilini o'qitish metodologiyasining asosiy turlari quyidagilardan iborat:

1. **Usul.** Bir tomondan, o'qituvchining maqsadli harakatlari va ikkinchi tomondan, o'quvchilarning tarbiyaviy harakatlari tizimi.
2. **Texnika** - bu darsning ma'lum bir bosqichida aniq muammolarni hal qilishga qaratilgan elementar uslubiy harakat. Usul texnikalar tizimida amalga oshiriladi. Kommunikativ yo'naltirilgan o'qitish usuli quyidagicha amalga oshiriladi:

- Rol aloqasi usuli
- Talabalarning yo'naltirish qobiliyatini rivojlantirish texnikasi
- Nutqning o'zaro ta'sirini o'rgatish texnikasi
- Nutq bilimlarini tizimlashtirish texnikasi
- Kontentni chuqurlashtirish va kengaytirish texnikasi
- Mustaqil ish intensivligini oshirish
- Nutq va fikrlash faoliyatini rag'batlantirish texnikasi

Koreys tilini o'qitishning maqsadlari muhim uslubiy kategoriyadir. Ta'limning strategik maqsadini belgilashda boshlang'ich nuqta jamiyatning yosh avlodga nisbatan ijtimoiy tartibi hisoblanadi. 2010-yilga qadar koreys tili ta'limining asosiy maqsadi fanni sifatli o'zlashtirishdan iborat edi. Keyinchalik tilni o'rgatishda grammatik tarjima usullaridan keng qo'llanila boshlangach amaliy o'zlashtirish muammosiga burilish baham berildi.

Koreys tilini amaliy bilish tushunchasi metodologiyaning rivojlanish darajasiga va fanni o'qitishning tegishli maqsadlariga qarab aniqlashtirildi va bunda quyidagi masalalar ustuvor vazifa qilib belgilab olindi:

- nutqni ma'lum chegaralar doirasida egallash;
- boshqa odamlarning fikrlarini tushunish va o'z fikrlarini ifoda etish (og'zaki va yozma) ko'nikmalari va qobiliyatlarini rivojlantirish;
- nutq faoliyatining barcha turlarida nutq ko'nikmalarini rivojlantirish;
- chet tilida muloqotni uning barcha funktsiyalari bilan birgalikda o'rgatish;

Koreys tilini o'qitish maqsadini talqin qilishning rivojlanishidagi bunday dinamika koreys tili metodologiyasining fan sifatidagi rivojlanishining mohiyatini va ilmiy bilimlarning tegishli sohalarini aks ettiradi.

References:

1. Бабанский Ю. К. Методы обучения в современной общеобразовательной школе. – М.: Просвещение, 1985.

2. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам: М.: Глосса, Москва, 2000.
3. Китайгородская Г.А. Методика интенсивного обучения иностранным языкам. М.: Высшая школа, 1986.
4. Основные направления в методике преподавания иностранных языков в XIX – XX / под редакцией И.В.Рахманинова. – М.: «Педагогика», 1972. С.267.